

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL NACIONALINĖS ANTIDISKRIMINACINĖS 2006–2008 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO

2006 m. rugsėjo 19 d. Nr. 907
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo (Žin., 2003, Nr. [114-5115](#)) 3 straipsnio 2 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Nacionalinę antidiskriminacinę 2006–2008 metų programą (pridedama).
2. Nustatyti, kad Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis įgyvendinamos šiuo nutarimu patvirtintos programos priemonės finansuojamos iš ministerijoms ir įstaigoms, dalyvaujančioms įgyvendinant šią programą, patvirtintų bendrųjų asignavimų.
3. Paveisti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai koordinuoti šiuo nutarimu patvirtintos programos įgyvendinimą.
4. Pasiūlyti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai ir Lietuvos advokatūrai dalyvauti įgyvendinant šiuo nutarimu patvirtintą programą.
5. Įpareigoti ministerijas ir Vyriausybės įstaigas greitai ir nešališkai nagrinėti skundus dėl diskriminacijos (taip pat rasinės).

MINISTRAS PIRMININKAS

GEDIMINAS KIRKILAS

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

VILIJA BLINKEVIČIŪTĖ

NACIONALINĖ ANTIDISKRIMINACINĖ 2006–2008 METŲ PROGRAMA**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Nacionalinės antidiskriminacinės 2006– 2008 metų programos (toliau vadinama – ši Programa) paskirtis – užtikrinti teisės aktų, nustatančių nediskriminavimo ir lygių galimybių principą, nuostatų įgyvendinimą, ugdyti visuomenės toleranciją, informuoti visuomenę apie teisę į lygybę ir nediskriminaciją, lygių teisių gynimo priemonės ir galimas diskriminacijos apraiškas Lietuvoje.

2. Ši Programa parengta vadovaujantis:

2.1. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu (Žin., 2003, Nr. [114-5115](#));

2.2. 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 2000/43/EB, įgyvendinančia vienodo požiūrio principą asmenims, nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės (OL 2004 m. specialusis leidimas, 20 skyrius 1 tomas, p. 23);

2.3. 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatančia vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL 2004 m. specialusis leidimas, 5 skyrius 4 tomas, p. 79);

2.4. 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 771/2006/EB, paskelbiančiu Europos lygių galimybių visiems metus (2007 m.): Teisingos visuomenės linkme (OL 2006 L 146, p. 1).

3. Ši Programa pradedama įgyvendinti 2006 metais ir baigiama – 2008 metais. Šioje Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme vartojamas sąvokas.

4. Šios Programos atsakingi vykdytojai nurodyti priede.

II. PROGRAMOS TEISINIS PAGRINDAS

5. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas bendrasis lygybės principas, nustatantis, kad žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas draudžia tiesioginę ir netiesioginę diskriminaciją užimtumo, švietimo ir vartotojų teisių apsaugos srityse. Be to, šio įstatymo 3 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo rengti ir įgyvendinti programas ir priemones, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti neatsižvelgiant į amžių, lytinę orientaciją, negalią, rasę ar etninę priklausomybę, religiją ar įsitikinimus. Bendrasis nediskriminavimo principas įtvirtintas ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

6. 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvos 2000/43/EB, įgyvendinančios vienodo požiūrio principą asmenims, nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės, preambulės 9 punkte numatyta, kad diskriminavimas dėl rasės arba etninės priklausomybės gali pakenkti Europos Sąjungos sutarties tikslų įgyvendinimui, ypač siekiant pakankamo užimtumo ir socialinės apsaugos lygio, gerinant gyvenimo lygį ir gyvenimo kokybę, siekiant ekonominės ir socialinės sanglaudos bei solidarumo. Jis taip pat gali pakenkti Europos Sąjungos, kaip laisvės, saugumo ir teisingumo teritorijos, plėtrai.

7. Jungtinių Tautų Rasinės diskriminacijos panaikinimo komiteto 2006 m. balandžio 11 d. išvadose pateiktos rekomendacijos, kaip geriau įgyvendinti Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo (Žin., 1998, Nr. [108-2957](#)). Rekomendacijos, susijusios su šios Programos paskirtimi, įtrauktos į jos įgyvendinimo priemones.

Europos Tarybos Komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija trečiojoje ataskaitoje apie Lietuvą (priimta 2005 m. birželio 24 d.) nurodoma, kad būtina tinkamai įgyvendinti esamus įstatymus prieš rasizmo apraiškas, įskaitant rasinės neapykantos kurstymą; sureguliuoti baudžiamuosius įstatymus prieš rasistinį nusikalstamumą; imtis kitų priemonių, įskaitant ir Lietuvos visuomenės informavimą apie diskriminaciją ir būtinumą su ja kovoti.

8. Europos Komisijos teikimu priimtas Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Parlamento 2006 m. gegužės 17 d. sprendimas Nr. 771/2006/EB. Šiuo sprendimu 2007 metai skelbiami Lygių galimybių visiems metais. Lygių galimybių metais numatomų vykdyti priemonių tikslas – gerinti visuomenės supratimą apie teisingos ir solidarios visuomenės privalumus, informuoti visuomenę apie teisę į lygybę ir nediskriminaciją, skatinti toleranciją ir kita.

9. Lietuvos teisės aktai iš esmės atitinka Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas dėl nediskriminavimo. Taigi sudarytos teisinės lygybės ir apsaugos nuo nelygybės ir diskriminacijos sąlygos. Tačiau kai kurios gyventojų grupės įvairiose gyvenimo srityse jaučiasi diskriminuojamos, neretai todėl, kad dėl informacijos stokos visuomenė nesuvokia, kad tam tikras elgesys ar veiksmai – diskriminaciniai. Be to, teisinės nediskriminavimo srities sistemos poveikio sėkmė priklauso nuo to, kiek sulaukiama visuomenės paramos. Taigi visuomenė turi būti šviečiama ir informuojama apie tai, kas laikoma diskriminacija, apie pasitaikančias diskriminacijos apraiškas ir neigiamą jų poveikį. Drauge turi būti ugdomas visuomenės jautrumas, tolerancija mažumoms ir išipareigojimas gerbti žmogaus teises. Tam skirtos šios Programos priemonės, išdėstytos priede.

III. BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

10. Diskriminacijos visais Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo numatytais pagrindais būklė Lietuvoje mažai ištirta. Uždarosios akcinės bendrovės „Vilmorus“ 2003 metais atlikto tyrimo „Lietuvos tolerancijos profiliai“ duomenimis, net 41,2 procento apklaustųjų mano, kad Lietuvos gyventojai tolerantiški rasinių, etninių, religinių ir kitų socialinių grupių atstovams, 11 procentų apklaustųjų mano, kad Lietuvos gyventojai netolerantiški. 32,3 procento apklaustųjų visiškai sutinka su teiginiu, kad Lietuvos gyventojai, nesvarbu, kokios rasės, tautybės, religinių įsitikinimų, lyties ir amžiaus, turi turėti lygias galimybes įsidarbinti (sutinka – 54,9 procento, nesutinka – 12,6 procento, visiškai nesutinka – 3 procentai), 30,2 procento apklaustųjų visiškai sutinka su teiginiu, kad Lietuvos gyventojai, nesvarbu, kokios rasės, tautybės, religinių įsitikinimų, lyties ir amžiaus, turi turėti lygias galimybes į socialinę apsaugą (sutinka – 56,2 procento, nesutinka – 12,8 procento, visiškai nesutinka – 8 procentai). 30,6 procento apklaustųjų visiškai sutinka su teiginiu, kad Lietuvos gyventojai, nesvarbu, kokios rasės, tautybės, religinių įsitikinimų, lyties ir amžiaus, turi turėti lygias galimybes puoselėti kultūrines tradicijas (sutinka – 61,2 procento, nesutinka – 7,7 procento, visiškai nesutinka – 5 procentai). Pristatytas 2005 metais Žmogaus teisių stebėjimo instituto atliktas visuomenės nuomonės tyrimas rodo, kad Lietuvos gyventojų nuomone, diskriminacija Lietuvoje nedidelė. Nurodyta, kad iš pateiktų skirtingų socialinių grupių labiausiai diskriminuojami pagyvenę asmenys (taip mano 26,5 procento respondentų). Kiek mažiau apklaustųjų (18,6 procento) mano, kad diskriminaciją patiria neįgalūs asmenys, 16,5 procento mano, kad diskriminuojamos seksualinės mažumos, 14,5 procento – kad diskriminuojamos moterys, 13,9 procento – kad diskriminuojami vaikai. Mažiausiai apklaustųjų laikosi nuomonės, kad diskriminaciją patiria etninės mažumos, – 7,1 procento.

11. *Diskriminacija dėl amžiaus.* Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2005 metų pradžioje pagyvenę asmenys (60 metų ir vyresni) sudarė 691,7 tūkstančio (20,2 procento) visų Lietuvos gyventojų. Kas ketvirta moteris ir kas šeštas vyras buvo 60 metų ir vyresni. 2004 metais dirbo 54,7 tūkstančio (30 procentų) 60–64 metų gyventojų, tai yra 5 tūkstančiais (10 procentų) daugiau nei 2003 metais. 2004 metais dirbo 19,4 tūkstančio (4 procentai) 65 metų ir vyresnių gyventojų, tai yra penktadaliu (4,9 tūkstančio) mažiau nei 2003 metais.

Nors Lietuvos Respublikos teisės aktai draudžia diskriminaciją dėl lyties, amžiaus, rasės, tautybės ir politinių įsitikinimų, diskriminacinių darbo skelbimų (tiek dienraščiuose, tiek interneto

svetainėse ir kitur), kuriuose nurodomas asmens amžius, pavyzdžiui, nuo 18 iki 40 metų, dar pasitaiko. Tiksliai nustatyti šio reiškimo mastą ir paplitimą sunku, nes trūksta duomenų, neatlikti tyrimai.

12. *Diskriminacija dėl lytinės orientacijos.* Uždarnosios akcinės bendrovės „Vilmorus“ 2003 metais atlikto tyrimo „Lietuvos tolerancijos profiliai“ duomenimis, net 40 procentų apklaustųjų mano, kad niekada negalima pateisinti to fakto, kad darbdavys nepriima į darbą asmens dėl lytinės jo orientacijos. 32 procentai apklaustųjų mano, kad tokį faktą kartais galima pateisinti, ir tik 9,9 procento apklaustųjų mano, kad visada galima tai pateisinti. Be to, tik 22 procentai apklaustųjų nurodė, kad nenorėtų gyventi kaimynystėje su homoseksualiais asmenimis. Tačiau 2003 metais skelbtais Lietuvos gėjų lygos atlikto tyrimo duomenimis, dauguma respondentų bijo, kad aplinkiniai su jais elgsis blogiau nei su kitais tik dėl lytinės jų orientacijos. 67 procentai respondentų slepia savo lytinę orientaciją nuo tėvų. Lytinė orientacija dar labiau slepiama viešajame lesbiečių, gėjų, biseksualų gyvenime (slepia 89 procentai respondentų) ir darbo vietose (slepia 88 procentai respondentų).

13. *Diskriminacija dėl negalios.* Lietuvos teisinė bazė užtikrina neįgaliųjų lygias teises ir galimybes visose visuomenės gyvenimo srityse. Neįgaliųjų socialinė integracija organizuojama vadovaujantis lygių teisių, lygių galimybių, diskriminavimo prevencijos, visapusiško dalyvavimo, savarankiškumo ir pasirinkimo laisvės užtikrinimo, prieinamumo ir kitais principais.

Lietuvoje gyvena apie 250 tūkstančių asmenų su negalia. Neįgaliųjų diskriminavimo apraiškų pastebima užimtumo ir švietimo srityje. Būtina toliau tobulinti švietimo ir užimtumo paslaugas neįgaliesiems reglamentuojančią teisinę bazę ir šių paslaugų prieinamumą.

Vienas svarbiausių įtraukimo į visuomenę ir kovos su diskriminacija būdų – užimtumas, tačiau, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, tik 28,7 tūkstančio darbingo amžiaus neįgaliųjų dirba, t.y. tik kas septintas neįgalusis (2005 metų pradžioje buvo apie 139 tūkstančiai darbingo amžiaus neįgaliųjų). Dirba tik 3 tūkstančiai pensinio amžiaus neįgaliųjų.

Dirba tiek nedaug neįgaliųjų dėl to, kad jiems mažai pritaikyta fizinė, informacinė aplinka ir darbo vietos, menkai šviečiami darbdaviai ir visuomenė, neugdoma jų palanki nuomonė apie neįgaliuosius ir tolerancija jiems.

14. *Diskriminacija dėl rasinės ir etninės priklausomybės bei religijos ir įsitikinimų.* Atlikto 2001 metais gyventojų surašymo duomenimis, Lietuvoje gyveno 115 tautybių asmenys, tačiau tik 29 tautybės turėjo 100 ir daugiau atstovų. Lietuvos tautinė sudėtis gana vienalytė, lietuvių – 83,45 procento, lenkų – 6,74 procento, rusų – 6,31 procento, baltarusių – 1,23 procento, ukrainiečių – 0,65 procento, žydų – 0,12 procento, vokiečių ir totorių – po 0,09 procento, latvių – 0,08 procento, čigonų (romų) – 0,07 procento, armėnų – 0,04 procento, kitų tautybių – 0,18 procento, per surašymą tautybės nenurodė 0,94 procento gyventojų. Analizuojant visos valstybės tautinį vienalytiškumą, pažymėtinos septynios apskritys. Margiausia tautinė Vilniaus gyventojų sudėtis: lietuvių čia – 57,8 procento, lenkų – 18,7 procento, rusų – 14 procentų. Antras daugiatautis miestas – Klaipėda, kuriame lietuvių – 71,3 procento, rusų – 21,3 procento, apytiksliai po 2 procentus – ukrainiečių ir baltarusių. Daugiausia nelietuvių gyvena Visagine (25135, arba 85 procentai Visagino gyventojų; iš jų 52,4 procento – rusų). Lietuviškiausias miestas – Panevėžys (95,7 procento gyventojų – lietuviai), toliau – Kaunas ir Šiauliai, kuriuose lietuvių – atitinkamai 92,9 ir 92,8 procento.

Religiniai įsitikinimai asmens gyvenime vaidina labai svarbų vaidmenį. Tikintiesiems save priskiria 83,6 procento šalies gyventojų. Per gyventojų surašymą užregistruotos 28 tikybos. Romos katalikų apskrityse – nuo 90 iki 73 procentų visų gyventojų: 90– 85 procentai katalikų Alytaus, Marijampolės, Telšių ir Tauragės apskrityse; apie 80 procentų – Panevėžio, Kauno ir Šiaulių apskrityse. Mažiausia katalikų Vilniaus apskrityje – 73 procentai ir Utenos apskrityje – 76 procentai. Stačiatikių (ortodoksų) daugiausia Klaipėdos, Vilniaus ir Utenos apskrityse. Tokią įvairovę lemia didžiausių miestų gyventojai. Daugiausia katalikų Panevėžyje, Kaune ir Šiauliuose. Mažiausia katalikų Klaipėdoje ir Vilniuje. Tai lemia šių miestų gyventojų tautinė sudėtis. Stačiatikių (ortodoksų) daugiausia Klaipėdoje ir Vilniuje.

Pristatytas 2003 metais uždarnosios akcinės bendrovės „Vilmorus“ atliktas tyrimas „Lietuvos tolerancijos profiliai“ – pirmoji apklausa, rodanti Lietuvos gyventojų požiūrį į kitų rasių, tautybių ir

religijų atstovus. Šio tyrimo duomenimis, teigiamai į juodaodžius žiūrėjo 30 procentų apklaustųjų (neigiamai – 8 procentai), į musulmonus teigiamai – 18,4 procento (neigiamai – 24,4 procento) apklaustųjų, į žydų tautybės asmenis teigiamai – 20 procentų (neigiamai – 20,4 procento) apklaustųjų, į romų tautybės asmenis teigiamai – 14,1 procento (neigiamai – 42,7 procento) apklaustųjų, į migrantus teigiamai – 9,8 procento (neigiamai – 35,7 procento) apklaustųjų, pabėgėlius teigiamai – 9,1 procento (neigiamai – 38,3 procento) apklaustųjų. Beveik pusės dalyvavusiųjų apklausoje požiūris į visas šias grupes neutralus. 26,2 procento visų apklaustųjų visiškai sutiko su teiginiu, kad Lietuvoje turi būti toleruojami kitų tautybių asmenys (sutiko – 64,6 procento, nesutiko – 8,7 procento, visiškai nesutiko – 5 procentai). 21,2 procento apklaustųjų visiškai sutiko su teiginiu, kad Lietuvoje turi būti toleruojami kitokios rasės asmenys (sutiko – 62 procentai, nesutiko – 15,8 procento, visiškai nesutiko – 1,1 procento). 18,4 procento apklaustųjų visiškai sutiko su teiginiu, kad turi būti toleruojamos kitos krikščioniškos konfesijos (sutiko – 59,3 procento, nesutiko – 20,5 procento, visiškai nesutiko – 1,7 procento). 13,2 procento apklaustųjų visiškai sutiko, kad Lietuvoje turi būti toleruojamos kitos nekrikščioniškos religijos (sutiko – 46,5 procento, nesutiko – 35,6 procento, visiškai nesutiko – 4,7 procento). Šio tyrimo duomenimis, 25,4 procento Lietuvos gyventojų nenorėtų gyventi kaimynystėje su romais (čigonais), 10,8 procento – su musulmonais, 4,8 procento – su imigrantais, 3,2 – su kitos tautybės asmenimis, 3,1 procento – su žydais ir 2,7 procento su kitos rasės asmenimis. Šio tyrimo duomenimis, Lietuvos gyventojai mano esantys tolerantiškiausi kitos tautybės ar tikėjimo asmenims.

Lietuvos visuomenės nuomonė, kad tautinės mažumos diskriminuojamos mažiausiai, rodo menką diskriminacijos priežasčių, turinio ir poveikio suvokimą. Iš pateiktų statistikos duomenų matyti, kad Lietuva – tautiškai ir kultūriškai gana vienybė, todėl tautinių mažumų problemos kartais nepastebimos. Visuomenės nuomonę lemia informacijos, tiesioginės patirties stoka, žiniasklaida ir aplinka, iš kurios perimama informacija.

Jungtinių Tautų Rasinės diskriminacijos komitetas, 2006 m. kovo 7 d. vykusiame 1753-iajame posėdyje apsvaustę Lietuvos antrąjį ir trečiąjį periodinį pranešimus apie Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo įgyvendinimą Lietuvoje ir baigiamosiose išvadose Lietuvai palankiai įvertinę Lietuvos pastangas įgyvendinti šią konvenciją, be kita ko, pareiškė susirūpinimą, kad šalyje vis dar pasitaiko rasistinių ir ksenofobinių incidentų, esama diskriminuojamojo požiūrio į etnines mažumas, ir paragino toliau kovoti su kai kuriomis išankstinėmis visuomenės nuostatomis ir ksenofobiškais stereotipais, vis dar pasitaikančiu išankstiniu nusistatymu ir diskriminuojamuoju požiūriu.

15. Diskriminacijos apraiškas visuomenėje dažniausiai sukelia:

15.1. tolerancijos stoka tarp įvairių visuomenės grupių, mažai šviečiama visuomenė;

15.2. per mažai ištirtos įvairios diskriminacijos apraiškos;

15.3. analizės, ar galiojantys teisės aktai neturi diskriminacinių nuostatų, ar jų nuostatų pakanka apsaugai nuo diskriminacijos, stoka;

15.4. darbdavių netolerancija asmenims dėl amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, rasinės ar etninės priklausomybės, religijos ir įsitikinimų;

15.5. asmenų, patiriančių diskriminaciją, dėl informacijos stokos nesugebėjimas deramai naudotis įstatymų jiems suteiktomis teisėmis.

IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

16. Šios Programos tikslas – kompleksiškai ištirti diskriminacijos dėl amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų apraiškas visose visuomenės gyvenimo srityse, ugdyti visuomenės toleranciją, geriau informuoti visuomenę, socialinius partnerius, įvairias gyventojų grupes apie nediskriminaciją, vienodą požiūrį, lygias teises ir galimybes, tobulinti teisinę apsaugą nuo diskriminacijos.

17. Tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

17.1. išanalizuoti ir prireikus tobulinti nediskriminacijos darbe teisinę bazę;

17.2. inicijuoti diskriminacijos srities tyrimus, apžvalgas ir studijas;

- 17.3. rengti antidiskriminacines visuomenės informavimo kampanijas;
- 17.4. rengti seminarus, mokymą, kitas švietėjiškas priemones antidiskriminacijos klausimais.

V. LAUKIAMI REZULTATAI

- 18. Tikimasi, kad įgyvendinus šios Programos priemones, bus:
 - 18.1. objektyviai ištirta įvairių gyventojų grupių padėtis nediskriminavimo požiūriu;
 - 18.2. išanalizuoti darbo rinką ir darbo santykius reglamentuojantys teisės aktai ir prireikus inicijuoti jų pakeitimai;
 - 18.3. visuomenė įgis daugiau žinių apie įvairių gyventojų grupių problemas, lygybę ir nediskriminavimą;
 - 18.4. didės visuomenės tolerancija įvairioms gyventojų grupėms.

VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

- 19. Šios Programos įgyvendinimo veiksmingumas vertinamas pagal:
 - 19.1. visuomenės nuomonės apie įvairias gyventojų grupes pokyčius (palyginti su buvusiu iki programos įgyvendinimo nuomone);
 - 19.2. išanalizuotus ir prireikus patobulintus darbo rinką ir darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus;
 - 19.3. surengtų seminarų, mokymo, konferencijų, kitų renginių skaičių;
 - 19.4. apmokytų asmenų skaičių.

VII. PROGRAMOS FINANSAVIMAS IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

20. Pagrindinis šios Programos finansavimo šaltinis – Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas. Numatoma, kad kai kurios šios Programos įgyvendinimo priemonės (šios Programos įgyvendinimo priemonių 3.1, 3.2, 3.4, 3.5, 4.1, 4.6, 4.7 punktai) bus papildomai remiamos Europos Sąjungos lėšomis, įgyvendinant 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 771/2006/EB. Visos šiame punkte nurodytos priemonės, skirtos Lygių galimybių metams, įgyvendinamos bendradarbiaujant su asociacijomis (nevyriausybėmis organizacijomis).

Nacionalinės antidiskriminacinės
2006–2008 metų programos
priedas

**NACIONALINĖS ANTIDISKRIMINACINĖS 2006–2008 METŲ PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS**

Uždavinys	Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdy- mo ter- mina- s	Preliminarus lėšų poreikis (tūkst. litų)			Pastabos
				200 6 meta is	200 7 met ais	200 8 met ais	
1 Išanalizuoti ir prireikus tobulinti nediskriminacijos darbe teisinę bazę	1.1. Atlikti galiojančių darbo įstatymų analizę nediskriminacijos požiūriu	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija	2007 metai		30		bus siekiama nustatyti, ar galiojančių įstatymų nuostatų pakanka apsaugai nuo diskriminacijos
	1.2. Atlikti Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 115-3228) analizę nediskriminacijos požiūriu	Švietimo ir mokslo ministerija	2006 metai				bus siekiama nustatyti, ar įstatymo nuostatos pakankamai apsaugo nuo diskriminacijos, siejant jas su Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593 ; 2003, Nr. 63-2853)
	1.3. Patobulinti teisės aktus, reglamentuojančius specialiųjų poreikių mokinių pagrindinio ugdymo laimėjimų tikrinimą	Švietimo ir mokslo ministerija	2006 metai				
	1.4. Parengti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (Žin., 2000, Nr. 89-2741) papildymo projektą, kuriame rasiniai motyvai būtų nurodyti kaip atsakomybę sunkinanti aplinkybė	Teisingumo ministerija	2007 metai				bus siekiama papildomos apsaugos nuo diskriminacijos, numatyta griežtesnė baudžiamoji atsakomybė už nusikaltimus dėl rasinių motyvų
2 Inicijuoti diskriminacijos srities tyrimus, apžvalgas ir studijas	2.1. Atlikti galimų diskriminacijos apraiškų, nenumatytų Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme, tyrimą	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2008 metai			25	bus siekiama nustatyti, ar esama diskriminacijos kitais, ne tik nurodytais Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme, pagrindais

	2.2. Atlikti galimų diskriminacijos apraiškų bendrojo lavinimo mokyklose tyrimą	Švietimo ir mokslo ministerija	2008 metai			30	bus siekiama nustatyti ir ištirti galimas diskriminacijos apraiškas mokyklose
	2.3. Atlikti visuomenės tolerancijos įvairioms socialinėms grupėms tyrimą ir lyginamąją analizę	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2008 metai			25	bus tiriami visuomenės požiūrio į tam tikras socialines grupes pokyčiai (palyginti su buvusiu iki šios Programos priemonių įgyvendinimo požiūriu)
	2.4. Atlikti moterų ir vyrų, priklausančių etninėms ir tautinėms mažumoms, padėties tyrimą	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Užsienio reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2007 metai		20		bus surinkta informacija apie moterų ir vyrų, priklausančių etninėms ir tautinėms mažumoms, padėties skirtumus
	2.5. Rinkti statistikos duomenis apie Lietuvos gyventojų etninę sudėtį	Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Užsienio reikalų ministerija	2007–2008 metai				
3	Organizuoti antidiskriminacines visuomenės informavimo kampanijas	3.1. Parengti laidų ciklą, skirtą transliuoti per nacionalinę, regionines televizijas, radiją	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2007 metai		400	laidos bus skirtos visuomenės tolerancijai ugdyti, informuoti apie diskriminacijos žalą

	3.2. Organizuoti konkursus „Tolerantiškiausias vadovas“, „Už tautinę toleranciją“, „Lygiausia darbovietė“	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2007 metai		30		darbdaviai bus skatinami laikytis nediskriminavimo politikos, o žurnalistai – ugdyti visuomenės toleranciją
	3.3. Rengti pranešimus ir straipsnius visuomenės informavimo priemonėms	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2006–2008 metai		5	2	bus šviečiama visuomenė
	3.4. Organizuoti antidiskriminacinę reklaminę kampaniją	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2007 metai		100		bus parengti, išspausdinti ir išplatinti antidsikriminaciniai plakatai, lankstinukai, vaizdo klipai su lygių galimybių visiems metų šūkiu ir emblema

	3.5. Surengti Lygių galimybių visiems metams (2007 metai) skirtus renginius	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Neįgalųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2007 metai		60		bus rengiamos mugės, parodos, seminarai
	3.6. Parengti mokymui ir švietimui antidiskriminacijos ir lygių galimybių darbo rinkoje klausimais skirtą leidinį	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2007 metai		90		leidinyje bus kalbama apie diskriminaciją darbo rinkoje: įvairias diskriminacijos formas, apraiškas, lygias galimybes įgyti profesiją, įsidarbinti; leidinys bus skirtas darbo rinkos institucijų specialistams, mokymo specialistams, darbdaviams ir kitiems
	3.7. Parengti visuomenei šviesti skirtą leidinį apie specialiųjų poreikių asmenų lygių galimybių užtikrinimą ir švietimo prieinamumo tobulinimą	Švietimo ir mokslo ministerija	2008 metai				leidinys informuos visuomenę apie specialiųjų poreikių asmenų ugdymosi galimybių tobulinimą ir plėtrą
	3.8. Parengti ir skleisti informaciją apie diskriminaciją, taip pat rasinę, žmogaus teisių gynimo būdus	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2007 metai	–	–	–	bus parengta ir skleidžiama suprantama informacija apie diskriminacijos apraiškas, žmonės bus geriau informuoti apie jų teisių gynimo būdus

	3.9. Parengti ir skleisti informaciją apie 2001 metais Pasaulinėje konferencijoje prieš rasizmą, rasinę diskriminaciją, ksenofobiją ir susijusią netoleranciją priimtą deklaraciją ir veiksmų planą (Durbano deklaracija ir veiksmų planas)	Užsienio reikalų ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2007 metai				bus skleidžiama informacija apie pasaulio pastangas kovoti su rasine diskriminacija ir jų svarbą Lietuvai
4 Rengti seminarus, mokymą, kitas švietėjiškas priemones	4.1. Mokyti darbdavius, policijos pareigūnus ir atitinkamas valstybės institucijas taikyti tarptautinius, Europos Sąjungos ir nacionalinius teisės aktus, draudžiančius diskriminaciją	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija	2007–2008 metai		10	19	darbdaviams, policijos pareigūnams ir valstybės institucijoms bus teikiama informacija apie Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų, draudžiančių diskriminaciją, taikymą
	4.2. Mokyti darbo rinkos institucijas diskriminacijos formų, lygių galimybių įsigyti profesiją ir darbą klausimais	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinė darbo inspekcija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2006–2008 metai	10	10	19	darbo rinkos institucijoms bus suteikta žinių apie diskriminacijos formas, lygias galimybes įsigyti profesiją ir darbą
	4.3. Mokyti profesines sąjungas, nevyriausybines organizacijas lygių teisių ir jų gynimo klausimais	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2006–2008 metai	10	10	10	
	4.4. Mokyti pedagogus pozityvaus indėlio į tolerantiškos visuomenės kūrimą klausimais	Švietimo ir mokslo ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2007–2008 metai		10	10	

	4.5. Rengti socialinių partnerių apskrituosius stalus	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba	2007–2008 metai			10	bus rengiami socialinių partnerių apskritieji stalai įvairiais antidiskriminaciniais klausimais
	4.6. Surengti konferenciją „Lygios galimybės Lietuvoje“	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2007 metai		40		bus paminėti Lygių galimybių visiems metai, visuomenė šviečiama lygių galimybių klausimais
	4.7. Surengti seminarus apskrityse savivaldybių institucijoms ir nevyriausybiniams organizacijoms	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2007–2008 metai		15	20	bus rengiami seminarai antidiskriminaciniais klausimais
	4.8. Surengti apskritąjį stalą programos įgyvendinimo rezultatams aptarti ir įvertinti	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2008 metai			30	bus aptarti ir įvertinti šios Programos įgyvendinimo rezultatai, dalyvaujant jos vykdytojų bei suinteresuotų nevyriausybinių organizacijų atstovams
	4.9. Mokyti teisėjus taikyti tarptautinius teisės aktus, taip pat Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo (Žin. 1998, Nr. 108-2957), Europos Sąjungos ir nacionalinius teisės aktus, draudžiančius diskriminaciją	Teisingumo ministerija	2007–2008 metai				teisėjai, turėdami daugiau žinių apie konvenciją, galės ją geriau taikyti
	4.10. Mokyti advokatus taikyti tarptautinius teisės aktus, taip pat Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo, Europos Sąjungos ir nacionalinius teisės aktus, draudžiančius diskriminaciją	Užsienio reikalų ministerija, Lietuvos advokatūra	2007–2008 metai				advokatai, turėdami daugiau žinių apie konvenciją, galės ją geriau taikyti

Iš viso šiai Programai įgyvendinti				20	830	200	
--	--	--	--	----	-----	-----	--
